

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
Kızıldere Katliamını Gazeteci Olarak İzledim.....	11
Deniz'leri Kurtarma Operasyonları.....	12
Mahir Yakalanırken, Hüseyin Öldürüldü.....	16
Büyük Kaçış.....	19
Ertuğrul Kürkçü ile Buluşma.....	23
Karadeniz Bölgesine Varış ve Yeni Rehinerler.....	23
Kızıldere Faciası Başlıyor.....	25
Kürkçü Nasıl Kurtuldu?.....	32
Bu Cenaze Oğluma Ait Değil.....	37
Mahir'in Cenazesi.....	38
TBMM'deki Müzakereler.....	40
Milletvekili Kürkçü ile Kızıldere Olayını Konuştum.....	64
Kemalettin Eken Olayı.....	75
Doğan Avcıoğlu ve Türkiye'nin Düzeni.....	77
Karl Marx ve Bilimsel Sosyalizm.....	78
Marksızm'le Komünizm Aynı Şey Mi?.....	80
Kapitalizm ve Sosyalizm.....	81
Barış ve Değişiklik Yanlısı Dünya Gençliği Ne İstiyordu?.....	83
Bir Cazibeye Kapılan 68 Gençliği Ne İstiyordu?.....	84
Bolşevik Devrimci Lenin.....	88
Yükselen Sovyet Ekonomisi.....	89
Sovyet İhtilali ve Kurtuluş Savaşı.....	93
Türkiye'de Resmi Komünist Partisi.....	94
Mahir Çayan ve Kişiliği.....	96

Marksist Görüşlü TİP Meclis'e Giriyor.....	97
TİP'ten Kopuş.....	99
Behice Boran ve TİP'in Yargılanması.....	102
Yargılanma ve Ceza.....	103
Çetin Altan.....	104
TİP'liler Kıyasıya Dövüldü.....	107
TBMM'deki Kavganın Nedeni: Nazım Hikmet.....	109
Üniversite Öğrencilerinin Reddedilen Bir İsteği.....	112
Mahir Çayan'ın Düşünce Hazinesi.....	117
Atatürkün Bursa Nutkundan Etkilenme.....	125
Sinan Cemgil Denilen Derya.....	128
Nurhak'ta Vurdular.....	129
———— Doktor Ruhi Koç.....	129
4 ————— Yılmaz Güney Adındaki Efsane.....	131
———— Koray Doğan'ın Öldürülmesi.....	134
Babasıyla Görüşme.....	135
Bu İşin Sonu Darbeye Gider.....	137
Muhtıra Veriliyor.....	138
AP'lilerin Yarattığı Gerilim.....	142
Sancılı Yıllar.....	144

12 Mart '71 Muhtıracıları

12 Mart (Darbe) Muhtırasına Giderken.....	149
Komünistlere Mahsus Ceza Maddeleri:	
Düşünmek Suçtur!.....	154
İki Önemli Bilim Adamının Yargılanması.....	155
Prof. Mümtaz Soysal Davası.....	155
Prof. Tanilli Davası.....	157
Ordudaki Cuntacı Albaylar.....	159

Cunta ve Darbelerin Bahanesi.....	161
Bir Cunta'cının Kaleminden: Devrimci Ordu Gücü.....	164
DOG-Devrimci Ordu Gücü.....	168
Talat Aydemir'in Darbe Teşebbüsleri.....	168
Siyasi Partilerdeki Bölünmeler.....	172
CHP'deki Bölünme.....	172
İnönü'nün İstifası.....	173
Adalet Partisindeki Bölünme.....	174
Yokluk ve Hayat Pahallığı.....	176

12 Eylül '80 Darbesi

12 Eylül Darbesi:

"Ülke Yönetimine Bütünüyle El Koydum!.".....	181	—————
Anarşi ve Terör Kolkola.....	184	5
Nihat Erim Öldürülüyor.....	187	—————
Darbeden Bir Hafta Önce Konuşan CHP Lideri Ecevit:		
"Böyle Giderse Demokrasi Biter.." Demişti.....	191	
Sahnedeki Provokatör Katiller.....	194	
Cumhurbaşkanı Seçim Komedişi.....	195	
Cumhurbaşkanlığı İçin Artistlere Oy Veriliyordu.....	197	
Darbeden Önceki Son Birleşim.....	200	
Son Toplantının Zabıt Belgesi.....	200	
Yüce Türk Milleti! Ülke Yönetimine El Koydum!.....	202	
Kenan Evren'in Kişiliği ve Anılarından Bir Demet.....	204	
Darbe Çalışmamız Görüşünüze Hazırdır Komutanım.....	204	
Milli Güvelik Konseyinin Yetkileri.....	220	
Darbe Bildirisi ve MGK'nın Yaptıkları.....	221	
Darbeden Bir Hafta Sonra Milli Güvenlik Konseyinin Bildiri Ve Kararları (19 Eylül 80).....	221	

12 Eylül'ün Tahribatı.....	226
12 Eylül '80 Sonrası İşkence Zulmünden Bir Portre: İlhan Erdost.....	229

27 Mayıs '60 İhtilâli

Askeri Darbeye Onay Veren Madde: İş Hizmet Kanunu (Madde 35).....	235
27 Mayıs 1960 Gürsel: "Devlet İdaresine El Koydum!"	238
27 Mayıs İhtilâli.....	240
Geçici Anayasa Çıkarılıyor.....	245
İhtilalcilerin Acemiliği.....	246
İhtilalin Gerekçesi ve DP'lilerin Kusuru Neydi?.....	249
———— Darbecilerin Tutkusu.....	251
6 İhtilalin Meşruluğu Kesindir.....	253
———— Anayasa Komisyonu'nun İlk Tarihi Raporu.....	253
Diğer Görüşler de İhtilâle Övgü Doluydu.....	258
İkinci Cumhuriyet Devri.....	258
Yassıada'da Karar: 15 İdam.....	262
Menderes 27 Mayıs'ı Kutluyor.....	265
Özgeçmiş.....	271

Önsöz

Bu kitapta, siyasi tarihimize kara bir leke gibi bulaşan, 1960 ve müteakip yıllarda yaşadığımız kriz dönemlerinin acı dolu olayları anlatılmaktadır.

Hiçbir siyasi görüşe ağırlık ve öncelik tanımadan, tamamıyla objektif ölçülerde kaleme aldığım bu eserde, gazeteci kimliğimle de yaşadığım o talihsiz darbe ve muhtıra dönemlerinde, demokratik teamüllere uygun olan, fakat mevcut düzeni rahatsız eden düşüncelerle bu düşünceleri herhangi bir surette yayma hürriyetinin nasıl da ağır cezalı bir suç niteliğinde demir parmaklıklar arkasına gönderildiği, usule aykırı yargılama kararı örnekleriyle okuyucuya sunulmaktadır.

Ayrıca, geçen zaman içinde unutulmuş, unutulmaya yüz tutmuş, hiç bilinmeyen, ya da yanlış bilinen olaylar da, gerçeğe en yakın biçimde ifade edilmiştir.

Siyasi görüşlerimden bağımsız olarak ne kadar tarafsız davrandığımı söylesem de, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun o meşhur 35'nci maddesine yaslanarak, "Cumhuriyeti kollamak ve korumak" namıyla mevcut falsolu durumlardan vazife çıkaran ordunun silah zoruyla devlet yönetimine el koymasına alkış tutanlardan olmadım.

Zor kullanarak yönetimi ele geçirmek, maddi ve manevi unsurları ile icra hareketi tamamlanmış açık bir "anayasayı ihlal" suçudur ve her surette cezalandırılmalıdır.

Cumhuriyet demek yetmez de, adına demokrasi denilen bir sistemde bu tür el koymalara geçit verilemez.

Hele o darbe ve muhtıralar sonrası ortaya çıkan olağanüstü baskı rejimlerinde uygulanan zulüm ve işkencelere ilaveten, çoğu kez şüphe üzerine kurulu iddianamelerle sonu idama varan kararlar, işkenceyle öldürülenler ve hapislerde hayatı sönenlerin dramı asla unutulamaz.

8

Keşke olmasaydı, demek yetmiyor.

Olan olmuş da, olanlardan gereken ders alınmış mı?

Görme özürlü biri bile, yolu üzerindeki çukura iki defa düşmez, özdeyişine karşı, biz niye defalarca aynı çukura düştük?

Bunun da sorgulanması gerekmez mi?

Örneğin, 27 Mayıs 60 öncesi iktidarın ölçü bilmeyen partizan tasarrufları yetmezmiş gibi anayasa ve anayasal düzeni hiçe sayan antidemokratik yasaları peş peşe çıkarmasını ve gözden kaçmayan süistimallerini tamamen gözardı mı edelim?

Yine 12 Mart 1971 öncesi yıllarda temelden bozuk mali ve ekonomik yapı iflasa doğru sürüklenirken, günde onlar-

ca insanı yok eden terör ve anarşi tırmanırken, yönetimde istikrarı sağlayıcı biçimde kuvvetli bir hükümet teşkili yerine, siyasi parti liderlerinin ağız dalaşı yüzünden parlamento grupları düşman kardeşleri oynarken, bu biçimsiz gerginliğe çare bulmakta acze düşen kitle önderlerinin berikersizliklerini hafızalarımızdan silelim mi?

Ve yine 12 Eylül 1980 öncesi, günde ortalama 15-20 kişiyi teröre kurban verirken can güvenliğinin sıfıra yaklaştığı bu ülkede belaya çare bulmak bir yana, 6 ay boyunca yapılan göstermelik 120 tur oylamada bile devletin başına geçecek bir cumhurbaşkanı seçemeyen parlamentonun düştüğü gülünç ve aciz durumu unutalım mı?

Ama tüm bu olumsuzluklar oluyor diye, darbe gerekmiyordu...

- Peki, sayılan bu olumsuzlukları nasıl aşacaktık?
  - Demokratik usullerle, yani seçim sandığında...
  - Ya iktidar seçim yolunu, iktidarının devamı lehine tıkamışsa? Bir takım yolsuzlukların, usulsüzlüklerin üstü örtülüyorsa?
  - O zaman da bağımsız yargı gerekeni yapacaktır?
  - Bağımsız yargı yerine, siyaseten kuşatılmış yargı varsa?
- Buna ilaveten sivil toplum kuruluşları ve basın susturulmuşsa, elinde yumurta taşıyana "bombacı-terörist" muamelesi yapılıyorsa? Devlet büyüklerinin önünde "parasız eğitim isteriz..." densizliğini yapanlar soluğu apar topar cezaevlerinde alıyorsa? O takdirde ne yapalım?
- O vakit yapacak birşey yok. Bir mum yakıp derdinize ağlayın...

– Hayır! O vakit yapacak tek şey kalıyor. Atatürk'ün "Bursa Nutku"nun birkaç kez üst üste okuyun. Çözüm yolu orada yazıyor. O ölçülerde demokratik mücadelenizi sürdürün...

O nutku bir isyan, bir başkaldırı niteliğinde göstermeğe çalışanlar tabii ki yanılıyor. O ifadelerde başkaldırının değil, krizlerden çıkış yolunun formülü var.

Zaten 68'in devrimci gençliği de bu nutuktan aldıkları ilhamla bağımsız Türkiye idealine ulaşmaya çalışıyordu. Vatanın bütünlüğünü, ülkenin refahını savunan o genç nesil, bu ideal için hayatını ortaya koymuştu. İşledikleri suç vasfı, yok edilmelerini gerektiriyordu.

Zira, söylemleri doğru ve haklıydı: "Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye..."

10

Ama, Marksist-Leninist metodlarla ileride silahlı mücadeleye varan, çıkmaz yol yanlıştı. Ve onlar o yolda canlarını hiçe sayarken, arkalarında ölümsüz bir isim bıraktılar.

70 yıllık komünizm, 90'larda çöktü, bitti. Artık komünizm konuşulmuyor. Fakat bugün Türkiye'nin ne kadar bağımsız olduğu her TV kanalında hararetle tartışılıyor.

Tam bağımsız, huzurlu ve müreffeh günler dileğiyle şimdi o kriz yıllarındaki olaylar dizisine geçebiliriz.

Burhan Dodanlı
Ankara, 15 Ekim 2012